

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord

N A D R U K V E R B O D E N !

Goeden avond vrienden,

Vandaag herdenkt de wereld het feit dat Christus, bijna twee duizend jaar geleden, geboren werd. Op grond daarvan hebben wij gemeend in ons normale programma een wijziging te moeten aanbrengen. Allereerst - en ik geloof dat de voorzitter daarvoor de reden al voldoende bekend heeft gemaakt - menen wij er goed aan te doen het z.g. gedeelte na de pauze te laten vervallen. Dan ten tweede willen wij nu zonder meer Uw aandacht vragen voor een Kerstoverpeinzing in de geest van onze Orde. Een Kerstoverpeinzing, een Kerstgedachte, dat is uiteindelijk, willen wij niet in een platgetreden voetspoor verderdraven, niet zo gemakkelijk. Natuurlijk zouden we weer kunnen gaan beschrijven het kille land van Palestina, waar, wanneer de hete zonadem wegvluicht voor de nader-vlerkende avond, de koude voelbaar wordt, als een mes snijdt door al die ongelukkigen die niet in staat zijn warme dekking te vinden. We zouden stil kunnen staan bij het verhaal van Maria, verloofde van Jozef, Augustus met z'n volkstelling en alle problemen van dien. Maar ik weet niet of we dan goed zouden doen. Uiteindelijk, het verleden is het verleden, d.w.z. het ligt ver van U en Uw bewustzijn af, hoe reëel het ook nog moge bestaan als werkelijkheid in de cosmos. Laten we onze werkelijkheid van onze dagen nemen. En daarom zou ik willen beginnen met U een modern Kerstverhaal te vertellen: Een grote stad, een grote stad op Kerstavond. De lichten fonkelen aan alle kanten, als diamanten rijen zich de elektrische peren kilometer na kilometer. Het verkeer, nu niet zo jachtend als anders, glijdt met een gezelligheid en een gemoedelijkheid langs de straten en tekent daarin lichtende banen. Fel verlichte vensters van grote magazijnen tonen schitterende scènes met Kerstmannen, met dennetakken, met skikleding en de nieuwste cadeaux die je geven kunt onder de Kerstboom. De theaters hebben op hun marqués trekkende titels en daarbij onderschriften van: hier is de werkelijke vreugde en de werkelijke sfeer van Kerstmis. Zo'n stad waarin eigenlijk de wereld besloten blijft binnen de kring van het electrisch licht; zo'n stad waarin de dancings uitroepen: kom, nachtfest op Kerstmis, dansen bij de super de lux swing-band van zus en van zo met 32 stuks bezetting, kom en ziet onze show, eet ons nachtmaal, ziet onze interessante en intieme kaarsverlichting, zwijmelt in de roes van ons nieuw tango- en tipica-orkest, vergeet voor een ogenblik dat je zorgen hebt en viert Kerstmis in de zwijmelende roes waarin de hele wereld verdoving zoekt. En in die stad een mens, een doodgewone mens. Misschien dat hij z'n dagen slijt ergens gebogen over een mechanische draaibank, contrôlerende of alles wel goed loopt, misschien ook dat hij gebogen zit over een bureau, staten invullend, staten invullend en staten invullend, totdat hijzelf dreigt te worden tot één groot cijfer. Zo van die werelden waarin het alledaagse tot nachtmerrrie wordt door de veelvuldige herhaling. Die mens is geen wijze, hij is geen dwaas. Hij loopt door de lichtende straten, ziet de fonkelende illuminatie en voelt zich wat tevreden. Is het dan geen Kerstmis, hebben we dan niet een paar dagen vrij en is er niet pas een gratificatie uitgekeerd? Ach, hoe wonderlijk, hoe prettig toch om nu eens een dag vrij te zijn. En dan, daar al die leuke plaatjes van de Kerstman, al die luxe en die flonkering! Het bekoort hem. Maar ergens, ergens, onzichtbaar voor al degenen die daar gaan, is het hart van deze kunstmatige licht- en zonnesefer; daar staat zoemend in een snel aantal toeren, als een reuzen monster in een sceptisch uitgeruste hal, zoiets van marmer, waarin toch een lichte geur van besmetting en verbranding soms dreigt te hangen, van olie, van werk, daar staat de turbine of de generator. En hoe het komt weet niemand, maar ineens stukt er iets. Even staat die grote generator stil, even siddert het hele gebouw, dan flitst het licht uit. Weg flonkering, weg rijkdom. Als vreemde skeletten van pasgestorven reuzen, steken de grote handelsgebouwen hun vreemde vormen op tegen een nachtdonkere hemel. De mensen zijn verblind, het verkeer is verward, en ofschoon de lichten nu verder gaan spelen is er iets jachtigs, iets gehaast. Is er misschien een onzichtbare vijand? Geruchten gaan rond: een atoombom, een vijand die een inval heeft gedaan. Niemand weet hoe of wat. En temidden van die drukte staat daar die eenvoudige mens. Om zeker te zijn in deze duisternis, waarin hij zich niet meer gemakkelijk bewegen kan of durft, staat hij geleund tegen een hoge lichtmast en hij zoekt met z'n blikken naar één puntje van licht dat rust geeft. En ergens, hoog aan de hemel ziet hij tussen jagende, laag hangende wolken door, een ster,

een doodgewone ster. Die ster krijgt een betekenis. Haar fonkelende licht wordt plotseling een geruststelling vanuit de eeuwigheid geworpen naar deze eenzame mens in een verwarde, duistere stad. Daar waar de electriciteit, uit monsters geschapen, vloeit door al deze levensaderen van de grote stad, wordt koortsachtig gewerkt. Lantaarns flitsen, accumulatoren vervangen, voor een ogenblik althans, de werkelijke installaties. Jagend en jachtig zoekt men de fout; men heeft ze gevonden, een zekering, een kortsluiting. Ja, dat gaat niet meer; zet over het net, een andere generator. Een nieuwe reus begint te trillen en te sidderen, het licht gloeit langzaam op en uit een rode duisternis wordt de diamantflonkerende lichtstad herboren. De mensen lachen, bevrijd, nu het toch niet de werkelijkheid is van wat ze vreesden, nu het alleen maar een ogenblikje van falen is geweest in de centrale en meer niet. De auto's rijden weer rustiger en de mensen gaan opgelucht, nog gemakkelijker dan anders, verder hun weg; die op bezoek naar familie, gene naar een openbare vermakelijkheid, een derde misschien alleen maar een ogenblik de rustige roes van een stad zonder jacht in te ademen. En tegen een lantaarnpaal staat een mens, een eenzame mens. En door al dat licht en al die felle schijn, blijft hij omhoog staren naar een enkele ster, een doodgewone ster, zoals er altijd miljoenen aan het firmament staan. En dan lijkt het hem of die ster beweegt en hij herinnert zich vaag iets van het oude verhaal van Kerstmis, van de koningen die zoekende een ster volgden en ergens Jezus vonden. En in deze mens is, wat in alle gewone mensen is, het eeuwig verlangen naar bevrijding, naar verlossing, naar vrede. En misschien weet hij het zelf niet, maar aarzelend beginnen zijn voeten te bewegen, zettende de ene langzame onbegrepen pas voor de andere, totdat het wordt een jachtig doelbewust gaan, een jagen door de straten. Het lijkt of deze mens haast heeft, koortsachtige haast. En hij zoekt toch alleen maar naar een ster en een Kerststal. Ja, en dan, wat dan? Z'n voeten gaan het oude welbekende spoor; hij kruist een straat die hij altijd gaat wanneer hij naar zijn werk toe moet. En onwillekeurig slaat hij af, hij komt bij een deur en, o wonder, die deur die staat open en hij gaat er door. En daar is hij dan in z'n werklokaal, laten we zeggen in een kantoor, wanneer U wilt in een fabriek. En wanneer hij tot zichzelf komt, dan staat hij daar waar hij altijd is, waar hij altijd werkt. En die mens vraagt zich af: waar brengt deze ster mij dan, wat is dan het doel van deze tocht? Is er dan geen verlossing? En dan gebeurt het vreemde wonder van de Kerstnacht opnieuw. In z'n half verdwaasde toestand is het hem of de dingen leven. De papieren ontrollen zich op het bureau; indien U het anders wilt, de machine begint, zonder dat men weet waarom, te draaien. En dan ziet deze mens de onvolmaaktheid, hij ziet dat dit beter, anders en schoner kan. Dan zegt hij tegen zichzelf: wanneer ik dat doe, wie zal ervan profiteren? En ik kan mij voorstellen dat hij het met een zekere bitterheid doet; dat hij zo zegt in zichzelf: nu ja, ik kan dat natuurlijk beter en anders, eenvoudiger, doelmatiger, maar wie profiteert er? M'n baas misschien. Wie krijgt er de lof voor? M'n afdelingschef. Wat zal ik mij eigenlijk druk maken? En dan, ja dan gaat het Kerstspreekje verder: vrede op aarde aan allen die van goeden wille zijn. O, het is geen engelenkoor, het is radio die ergens vergeten dit liedje uit schijnt te blèren, maar voor deze mens op dat ogenblik is het een gewijde stilte waarin een engel spreekt, die van goeden wille zijn, van goeden wille. En dan begint hij zich af te vragen: wil ik werkelijk wel goed; ben ik dan werkelijk wel zo sterk dat ik iets goeds tot stand breng? Ben ik eigenlijk niet een slaaf van mijn eigen gewoonten en luiheid geworden? Wil ik nog wel? En dan moet hij zichzelf het antwoord geven: neen, ik wil eigenlijk niet meer; ik wil niets, ik wil dit werk niet, ik wil alleen maar, nu ja, leven. Dan denkt hij terug aan die stad, hij denkt: ik wil gaan door de verlichte straten in de feestelijke sfeer, ik wil dansen en zingen, ik wil eten en ik wil drinken, maar werken, neen, dat wil ik eigenlijk niet. Maar dan wil ik niet goed, dan wil ik het goede toch niet; dan ben ik toch niet van goeden wille? En dan klinkt het antwoord, het antwoord van Kerstmis: omdat gij niet van goeden wille zijt, wordt U de vrede niet gegeven. Het is misschien een eigenaardige inleiding voor U, een Kerstspreekje, zo maar. En toch, wanneer we zo de wereld bezien en U allen bezien, dan klinkt het méér waar dan het oude verhaal van Bethlehem. Een hele wereld, grote wereld, vol van mensen, vol van bedrijvigheid. En hoevelen zijn er werkelijk van goeden wille, hoevelen leven niet voor wat ze zelf kunnen plukken uit de volheid van het leven, het een ander ontnemend? Maar voor het werk dat gedaan moet worden, voor de lach die gegeven kan worden en de vreugde die gebracht kan worden? Hoevelen leven er zo? Hebt ge daar wel eens over nagedacht? Hebt ge Kerstmis wel eens een keer anders beschouwd dan het traditionele feest, het Julfest, Weihnachten, Christmas, geboortefeest? Hebt ge ^{het} wel eens bekeken als eenvoudig het feest van hen die van goeden wille zijn? Christus werd geboren op de wereld, Christus leeft op deze wereld. Het rijk waarnaar sommige Christenen zo rijkhalsend uitzien bestaat vandaag aan de dag nog. Kerstfeest is het altijd, want elk ogenblik weer kan Christus herboren worden door een geest die, zich bewust geworden van zijn werk en zijn taak, mede wil werken om Jezus' wet en werk tot ogenblikkelijke, reële werkelijkheid te maken. Ik zeg dat dubbel,

ik zeg "reële werkelijkheid", want Uwe wereld is er maar al te vaak één van schijnwerkelijkheid. Schijnbare waarheden als schoon toornende façaden verbergend de leegte die er achter schuilt. En in die leegte kan een mens Jezus niet vinden, maar in de volheid. Vandaag aan de dag is een Kerstsproke waarbij os en ezels spreken en liefkozend ademend een pasgeboren kind verwarmen, uit de tijd. Vandaag aan de dag zijn het de cijfers, de formules en de machines die spreken. Spreken ze eigenlijk niet dezelfde taal? Zeggen zij ook niet: heilig de Heer der heirscharen? Zeggen ook zij niet: groot is de Schepper aller dingen en gelukkig zijn wij wanneer we Hem mogen dienen? Over die ezel is veel gefantaseerd en in sommige verhalen was hij alleen maar een arme mensenhater, mishandeld. In andere gevallen was hij een strijdlustige, koppige ezel die iedereen neersloeg die hem durfde te beladen met een last. Maar toen Maria kwam, en toen het kind Jezus geboren werd, toen was deze ezel het zachtste dier wat er bestond. En de os? Loom-zwoegend heeft hij al te traag de ploeg getrokken, ondenkend, stompzinnig verdergaand, alleen maar hopen dat er voldoende in de ruif zou zijn. Met Kerstmis wordt hij ineens denkend, gaat zorgvuldig als het ware op de tenen lopend, naderbij om het kind met z'n adem te verwarmen, waar mensen de beschutting en de warmte van een omsloten heerlijk huis aan Moeder en Kind ontzegd hebben. Dwazen en demonen beheersen de wereld wanneer God niet medewerkt in die wereld. Wanneer er geen Jezus is, geen gedachte van verlossing en offer, ach, dan is deze war geworden wereld, vol machines die dreigen de mensheid te vernietigen, vol van stompzinnige dingen die verder gaan, niets vragende, als alleen maar: krijgen we nog wat we nodig hebben? Die het niet kan schelen of ze hun meester helpen of vernietigen, zoals die ezel en die os. Maar op het ogenblik dat de mens God zoekt, dan worden deze demonen plotseling kalm; zij worden dienaren, ze worden vrienden. U zult zeggen: de machine denkt niet. U heeft gelijk. Ze kan misschien het gedachtenproces imiteren in meer of minder beperkte mate, maar ze denkt niet. Goed, U heeft gelijk. Maar wat is zij eigenlijk anders dan een deel van 's mensen gedachten? Uw wereld dreigt verslonden te worden, verslonden door de hebzuchtige mechanisatie, verslonden door de daverende machine die de mens niet meer telt, verslonden door de complexen papierstapel die regeert inplaats van een levend hart. En toch zijn deze dingen juist de lastdieren die een mensheid en een beschaving kunnen dragen tot aan de voleinding. En daarom, laten wij ons Kerstherdenken modern baseren; laten wij trachten om Jezus te zien zoals Hij vandaag aan de dag zou zijn. Ik hoop dat U dat niet heiligschendend vindt. Stellen wij ons Jezus voor als een knaap. Dan zal Hij gespeeld hebben in de lange en wat dorre, sombere straten, waarin de beperkte middenstand en de betere arbeiders wonen. Uiteindelijk, Jozef was een vakman en in deze tijd zouden wij dus aan mogen nemen dat hij tot de middenstand zou behoren wat levenspeil betreft. Ik denk dat Jezus zeer zeker ook zou spelen met de dieren; dat Hij met de kinderen mee zou spelen, voetballen, honkballen, precies zoals dat uitkwam. Inplaats van de wetgeleerden en wijzen in de tempel voor raadselen te stellen op twaalfjarige leeftijd, och, misschien zou Hij een politieagent verbaasd hebben, een onderwijzer even stil doen staan, of een priester kwaad hebben gemaakt met Z'n onschuldig lijkende maar betekenis-zware vragen. En Jezus zou waarschijnlijk ook reizen, niet zoals vroeger de handwerkgezel die door de wereld ging, maar nu misschien als iemand die emigreert en die later tot zijn vaderland terugkeert. O, Jezus zou een goed burger zijn van de maatschappij. Maar wat zou Hem dan onderscheiden van alle anderen? Zou Hij niet baldadig zijn? Och, ik geloof dat Hij het ook zou zijn. Zou Hij misschien niet dansen en niet zingen? Ik geloof dat Hij het zeker zou doen. Ik geloof dat Jezus een mens zou zijn zoals er velen zijn, niets bizonders en toch wel, toch weer wel iets bizonders; iets bizonders doordat Hij in al Zijn streven en denken niet in de eerste plaats op zichzelf zou letten maar op anderen. Jezus zou waarschijnlijk de man zijn die een ogenblikje van z'n fiets afstapt omdat een handkar zo moeilijk over de brug gaat. Hij zou de dwaas zijn die de helft van Zijn zuur verdiende weekloon weggeeft omdat een ander in moeilijkheden zit die hijzelf veroorzaakt heeft. Jezus zou de dwaas zijn die geloofde in het menszijn, zelfs van boeven uit de gevangenis. Jezus zou de dwaas zijn die niet zou begrijpen waarom politieke partijen elkaar moeten bestrijden. Eigenlijk een dwaas in Uw wereld en toch weer een mens die de wereld draagt. Ja, en dan zou het ogenblik komen dat Hij zou moeten gaan prediken. En dat kan zo maar niet tegenwoordig. Een kerk stichten? Ja, natuurlijk, het kan. Maar denkt ge werkelijk dat Jezus in Uw wereld een kerk zou stichten? Dat zou te gevaarlijk zijn, want elke kerk is tegenwoordig vervlochten in een dogmatische verering, die nog niet zozeer uitgaat vaak van de leiders dier kerk danwel van de gelovigen. Zou Hij een vakbondleider worden misschien? Neen, ofschoon Hij daar eerder aanleg toe zou hebben m.i. dan voor priester, want Jezus was iemand die eerst trachtte te helpen metterdaad. Toen de schare uitging in de woestijn en de schare geestelijk voedsel verlangde, toen kregen we daar het wonder van de vissen en de broden, want Jezus vond dat een mens die luisterde naar wijsheid, ook verzadigd moest zijn. En als Jezus iemand z'n zonden vergaf, dan heeft Hij

hem ook genezen. Als Hij gezegd heeft: "gaat heen en zondigt niet meer", dan heeft Hij ook erbij gezegd: "die gevolgen van die zonde daar zal Ik je afhelfen voor het oogenblik, het ligt aan jezelf hoe het je verder gaat, maar Ik zal thans, door wat Mij als kracht werd gegeven van Mijn Vader uit, Ik zal je helpen." Zou Jezus dan als vakbondsleider deugen? Ook weer niet, want Jezus zou niet kunnen marchanderen. Uiteindelijk, als we het goed bekijken, is Hij gekruisigd juist omdat Hij niet wilde handelen, omdat Hij geen overeenkomst wilde maken met de tempel en omdat Hij zich niet wilde stellen achter de Romeinen. Had Hij één van beiden gedaan, Hij had geleefd tot in rijkheid van dagen, Hij was Meester van de wereld geweest, maar Hij wou het niet; Hij wilde eenvoudig niet al die dingen aanvaarden. Hij zei: neen, Mij is de waarheid heilig. Neen, ik geloof toch niet dat Hij zonder meer voor vakbondsleider zou deugen. Wat dan? Politicus misschien? Och, Hij heeft vele juiste en ware woorden gesproken en vele wijze lessen gegeven, maar zou Hij zich kunnen lenen tot het spel waarbij men schermend met het floret, sierlijke figuren maakt, urenlang, voordat men aanvalt, daarbij de menigte voormakend dat dit geen gevecht maar een vriendschappelijk gesprek is? Ik geloof niet dat Hij het zou kunnen; ook dit valt uit. Maar wat zou Hij dan moeten zijn? Hij zal toch een leidende figuur moeten zijn in de mensheid. Hij zou vandaag aan de dag toch iets moeten zijn. Wetenschapsmens? Zeker, wetenschap had Hij, meer dan iemand. Hij wist zoveel, maar Hij zou niet orthodox genoeg zijn; Hij zou verworpen worden, men zou Hem een kwakzalver noemen en een dwaas. Neen, Jezus in Uw dagen zou een verborgen figuur blijven. Wat eens mogelijk werd in de nood van het volk van Israël, dat kan vandaag niet meer. Een Jezus zonder macht voor Zichzelf te vragen, zonder te vechten met de wapenen dezer wereld, zou deze wereld niet eens meer kunnen bereiken. Maar hoe kan Jezus dan wel leven in deze wereld, want het is toch Kerstmis, elk jaar weer? Elk jaar weer herdenken wij Zijn geboorte, maar moet Hij toch ook tevens ons herboren worden als nieuwe kracht des lichts, als nieuwe steun en ster. Jezus leeft vandaag aan de dag in mens en geest; Hij is die stille drijvende kracht die U op de been houdt wanneer U dreigt te vallen, Hij is dat kleine wonder wat onverklaarbaar gebeurt wanneer een zieke beter wordt, Hij is dat wonder dat iemand moed geeft om te lijden, Hij is die vreemde drang tot zelfverloochening, Hij is het leven van deze wereld, omdat Hij de vrede nog geeft. Jezus leeft vandaag en vandaag zal Hij misschien weer herboren worden in harten, misschien wel in de Uwe. Elke dag wordt Hij herboren, maar deze dag in het bijzonder, want nu denkt men aan Hem. Meestal wordt Hij vergeten; men huldigt Hem omdat Hij gekruisigd wordt, zeker, maar intiemer, ernstiger, glorierijker is toch het feest van Zijn geboorte. Uiteindelijk, als mens moet je toch niet aan de ondergang denken. Ja, maar dat is het niet. Het mag ook niet zijn een oogenblik van een goeddelijkheidsroes vol van welwillendheid en tijdelijk herlevende naastenliefde. Ook dat zou dwaasheid zijn. Kerstfeest moet zijn de aankondiging van een nieuwe kracht in Uzelve. En deze nieuwe kracht gaat komen. Zijt gij bereid op dit Kerstfeest te worden als het ware de stal waarin hernieuwd het drama van Kerstmis, het wonder van Bethlehem herleeft? Zijt gij bereid om Uw handen te maken tot de handen van Jezus? Zijt gij bereid om Uw eigen wezen weg te cijferen? Christus' kracht en waarheid uit U te doen spreken en werken? Want dan is het voor U werkelijk Kerstfeest, dan is het werkelijk de dag der dagen, dan is het het begin van de eeuwigheid. Jezus Christus, geboren vandaag in een mens, herrezen vandaag in een geest, Jezus vandaag geworden tot vorst, omdat een mens Hem aanvaard heeft, omdat een geest zich onderworpen heeft. Dan wel,

Jubelt engelenkoor,
Zingt gij sferen en krachten der oneindigheid
En brengt de roep der eeuwigheid
Tot in een vastgebondenheid van aardsheid
En nog gaande tijd.
Jubelt wel gij engelenkoren,
Want de Schepper is herboren
In Zijn Zoon die Jezus heet,
Zijn kracht, Zijn zijn,
Zij werden klein
Herboren in een mens,
Die wel vergeet soms de grens
Der oneindigheid
En het wezen van de eindigheden,
Maar wie aanvaardend Jezus' licht,
Thans eindelijk durft te treden
Op het pad dat Zijne schreden tot U richt.
Jubelt wel gij engelenkoren,
Want bevrijd wordt heel het Al
Door Hem die heden werd herboren,

Die steeds herboren worden zal.
Viert Kerstfeest volkeren van de wereld
En zingt Uw zachte "Stille nacht",
Want heden leeft ook in Uw harten
Opnieuw weer Jezus' liefdekracht.
Jubelt allen die herboren
Zijn licht aanvaardden tot in eeuwigheid.
Want ziet, verloren vrede wordt herwonnen,
Verworpen wordt de aardse strijd,
En in het licht van God herboren:
Een Paradijs, zonder tijd.

Zo zou men kunnen zingen, zo zou men willen jubelen elke maal wanneer één enkele mens, één enkele geest begrijpt wat de gedachte is van Kerstmis. Geen mensentong, geen mensenenpen zijn in staat om dat te beschrijven wat als een jubelende vlam opstijgt tot het hoogste, wanneer Jezus geboren wordt, wanneer het Kerstmis is voor een enkele mens, voor één enkel wezen op die hele grote aarde, in dat hele grote heelal. Eén mens en het Al jubelt. En gij? Gij die zoekt naar vrede en naar zekerheid, gij verdiept U in eindeloze diepe theoriën en grijpt uit naar de cosmische wetten. Gij tracht voor Uzelf te vinden nieuwe kracht en nieuwe zekerheid en zaligheid, gij wilt Uzelf verzekeren van de kennis wat U wacht wanneer ge eens deze aarde verlaat. Ge streeft en ge leeft en ge denkt en ge werkt en ge acht Uzelve sterk omdat ge wijzer zijt dan anderen. Ge zegt: troost zal mij gegeven worden. Ge roept naar de geest, maar ge zijt bevreesd om Jezus te aanvaardden. Ge durft veel, ge durft de grens des doods voor een ogenblik te overschrijden, ge durft uit te gaan in andere sferen en werelden, ge durft te gaan door de fonkelend rode poort van het aardse leven, in tot de wereld en de strijd, ge durft te gaan door de witte poort die is de bevrijding en de rust van een zomerland, gij weet U herenigd met wie U voorgingen, ge hebt zekerheid, zekerheid in Uzelfgevonden als een geloof en gij weet dat ergens, ergens Jezus' kracht leeft vandaag aan de dag, ook al kunt gij die misschien niet precies wetenschappelijk definiëren. Ge zijt ervan overtuigd dat God liefde is. Waarom dan - mag ik U dat dan vragen op deze Kerstdag, op deze eerste-Kerstdag - waarom dan niet Jezus aanvaard? Waarom niet "God herboren" in Uzelf aanvaardden. Ge hebt misschien een klein beetje geglimlacht toen ik begon met een Kerstsproke, maar zijt gij eigenlijk niet die mens, die eenvoudige mens? Een ogenblik zoekt ge naar licht en naar God en ge staart omhoog en ge ziet een enkele ster, één van een oneindigheid van sterren, één in een dansende sluier vol flonkerend licht die door het Al gevlochten is. En dan volgt ge, en ge volgt en ge volgt en ge weet niet waarheen. En dan ineens dan realiseert ge U weer: ach, ik sta maar in het dagelijks leven. Durft ge verder gaan, durft ge luisteren naar de Kerstboodschap? O, verwacht geen wonder. Zelfs in het verhaal dat ik U vertelde, was der engelen zang uiteindelijk een wat blikkerige luidspreker die vergeten blèrt in een lege zaal. Het wonder dat ligt niet in het bovennatuurlijke, want het bovennatuurlijke bestaat niet! Er is alleen maar de natuur, de goddelijke wet die het Al beheerst. En wanneer ge die wet toevallig niet kent of niet geheel kent, dan spreekt ge over bovennatuurlijk. Dat wondere woord, de bevrijdende vrede, dat kan U gegeven worden misschien in een zin die een vriend wat schertsend spreekt, het kan op een ogenblik geschreven staan in de head-line van de een of andere krant, het kan als een flard van een liedje meedansen ergens met een draaiorgel langs de straten! Geloof me, het hele Al zingt mee in het engelenkoor voor wie het kan verstaan. Wanneer ge dan staat daar en ge denkt ledig te zijn, zie dan voor U en laat de dingen spreken en vraagt U af: wat kan ik beter doen; hoe kan ik een beter mens zijn, hoe kan ik de taak waarvoor ik dan toch gesteld ben, beter verrichten? Hoe kan ik een beter vriend voor mijn medemensen, hoe kan ik een beter dienaar zijn voor de gemeenschap, hoe kan ik eerlijker zijn en de medemensen meer vrij laten zonder mijn eigen wil dominerend hun op te leggen? Vraag U dat af. Dan staat het antwoord in Uzelf geschreven, want voor Uzelve zijt ge het boek der oneindigheid waarin elk antwoord vermeld staat wanneer ge het slechts weet te verstaan. Dan zult ge weten: Jezus leeft in mij, van nu afaan zal ik trachten wat Jezus begonnen is op aarde en wat Hij in de geest en uit de geest nog steeds bewerkstelligt, voort te zetten zo goed als ik kan in mijn eigen werk, in mijn kleine omgeving, niet dwalende naar verre landen of missiepredikend, niet vechtende over een woord in theologisch debat, maar alleen maar werkend, opdat de mensheid gelukkig moge zijn, opdat de wereld gevoed moge worden, want wanneer de wereld gevoed is, zal zij vrede kennen, en wanneer zij vrede kent zal zij de stem Gods kunnen verstaan. En dan ben ik ervan overtuigd dat ook gij zult weten wat Kerstmis is, dat ook gij zult weten dat in elk wezen, altijd opnieuw weer, de cyclus van het wordend licht belooft een nieuwe, rijke oogst, dat in ieder wezen ligt de onvergankelijke cyclus van het zijn, eens erin gelegd door Gods liefdevolle wet. En wanneer ge dit weet, dan zult ge gevonden

hebben het koninkrijk Gods en ingaan tot de tempel. Dat is mijn Kerstbeschouwing. Ge hoeft het er niet mee eens te zijn, maar ik geloof dat zij waar is. En omdat zij waar is hoop ik dat één kleine vonk van het goddelijke liefdevuur in U brandend, U zal kunnen leiden tot het zelve hervatten van het werk der liefde dat Jezus begon, opdat Hij herboren in U moge regeren als Koning der wereld. En daarmee dank ik U voor Uw aandacht en geef ik het woord over aan de normale eind-rubriek "het schone woord" die deze bijeenkomst voor U besluit. Goeden avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruyterstraat 41, d e n H a a g.
Bezoekt deze regelmatig en introduceer zoveel mogelijk Uw vrienden en kennissen, voorzover zij serieus van ons werk willen kennismemen.

ABONNEMENT OP ONS WEKELIJKS VERSLAG. Door storting van f 5.- op giro 517676 ten name van J.Rientjes, Havenkade 60 te Scheveningen (tel.554162), verzekert U zich gedurende 10 weken van de ontvangst van ons orgaan dat 50 cent per nummer kost. Van alle reeds verschenen nummers hebben wij nog exemplaren in voorraad. GEEFT ONS ADRESSEN VOOR HET ZENDEN VAN PROEFNUMMERS!

Goeden avond vrienden,

Ja, dan moet ik daar over Kerstmis een lied voor U gaan zingen; ik moet gaan trachten de woorden te rijen.

Tot een paar'lensnoer waarin,
Buiten de bekende waarden
Van dennegroen en kaarsenlicht,
Van goddelijke liefde, ter wereld gericht,
Van Jezus, Maria, van pelgrimsgang,
Van nachtelijk wonder en engelenzang,
Ook iets klinkt van de werkelijke Kerstgroet der tijd,
Waarin kenbaar het licht van Gods ster
Die leidt naar de eeuwigheid.
En wanneer ik dat doe dan vraag ik mij af:
Hoe zal ik beginnen, hoe zal ik zonder laf
Te zijn en te grijpen naar het welgebruikte beeld,
Zonder dat ik met woorden teveel gespeeld
Zal hebben, aan het eind
De woorden getwijnd
Zal hebben tot een lied
Dat werkelijk betekent de waarheid,
Verhalend van wat eens is geschied
En altijd nog bestaat.
Hoe zal ik U vertellen van 't Kerstfeest
Dat nooit ten einde gaat,
Omdat nog Jezus altijd leeft
En Zijne kracht de wereld nog
Ook heden, nu zelfs geeft.
Dan denk ik natuurlijk terug aan die tijd
Toen de wereld gedompeld was in strijd
En in haat.
O, denk niet dat ik van Duitsland spreek,
Of ergens de staf nog breek
Overoud geweld.
Maar eens was er een keizer
Die op Capri woonde
En die reeds zoveel had gedaan
Dat hij, vervelend zichzelf,
En onbegrijpend zijn eigen bestaan
En de eisen daarvan,
Had gezegd: Ik heb er mijn wetten gesteld,
Ik wil weten wie nu mijn onderdaan' zijn;
De wereld worde geteld.
In zijn purperen toga ging hij toen af
Om te drinken, te lachen, te dansen,
En dacht niet aan wat hij de wereld gaf,
En wat wonderlijke kansen van 't noodlot thans
De mensen zouden brengen
Tot onrust, leed en haat en de adem beëngen.
Die keizer die sprak er zijn keizerlijk woord
En het werd zelfs ook in Jeruzalem gehoord.
En de procurator hij greep naar de staf en zijn zwaard,

En zei tot Centurio: stijg me te paard
En zend me de boten,
Want overal moet men nu gaan en worden geteld,
Dit verlangt onze keizer, zo is het bevel.
En hij heeft er de regelen gesteld:
Elk zal gaan tot zijn eigen plaats
En vinden daar de wet,
En melden daar zijn eigen naam
Opdat hij wordt gezet
In een lijst, die onze keizer,
Groot en gevreesd, verlangt.
En Maria en Jozef ze moesten gaan
Als was 't naar Bethlehem verre baan.
Ze gingen er moeizaam, gebogen,
En toch blij,
Want, lachende zachtkens, zeide zij:
Aoh Jozef, 't kind dat komen gaat,
Ik voel 't als een engel die naast ons gaat.
Ze kwamen in Bethlehem en 't was er te nacht
En ze wilden zo gaarne nog worden ondergebracht
In een huis.
Maar het was vol en het ging niet meer,
En men wees ze naar buiten
En men wees terneer
Van een heuvel, en zei:
Zie daar gindse grot.
Wanneer het lot,
Dat wonderlijk lot wat U hierheen gezonden heeft
Gunstig is gestemd,
Dan kunt ge daar nog vinden onderdak.
En ze werden licht geremd
Door de angst en het ongewone,
Maar ze zijn gegaan.
Ze kwamen daar in een stalle aan.
En daar, in nederigheid en eenzaamheid,
Gebeurde het wonder van alle tijd:
Een kind werd de mensheid geboren.
En midden in die donkere nacht
Leek 't of het zonnegloren
De hemel overtoog
De herders zeggen later: het was een engelschaar
Die zingend langs de hemel vloog.
Maria die heeft er met moederlijk gebaar
Het kindje aan het hart gedrukt,
't Beschermend tegen elk gevaar.
En zo begon het oude Kerstverhaal,
Misschien in andere, oud're taal,
Maar toch hetzelfde lied.
En dan vertelt het Evangelie U
Hoe Judas Jezus verried
En hoe Hij stierf aan 't kruis
En hoe Hij heenging, lichtend schoon,
Stijgend tot Zijn Vaders huis.
Maar niet vertelt men U het lied
En zingt men U de zang
Van Jezus die met de mensen leeft
En die al eeuwenlang
In de mensheid naar volmaking streeft.
Er trekt een geest door de geestelijke nacht
En het is een licht met wondere kracht,
Het is er een woord, zo zacht en zo stil
En het wordt er gestaafd door zo'n sterke wil,
Dat het toch wordt gehoord.
Er glimmert een licht door wanhoop en leed
Er klinkt een stem die nimmer vergeet
Te geven kracht aan een ieder die lijdt,
Een stem die de mensheid zijn Vader wijdt.
Er gaat een licht door 's mensen hart,
Een licht dat dood en verdoemenis tart,
Een licht dat geboren werd eens in de lucht

Toen engelen trokken in nacht'lijke vlucht,
Zingend de lof aan Hem die werd geboren
Te Bethlehem.
En wie voelt dat licht als kracht in zich gloren,
Verneemt wederom der engelen stem,
Want Jezus leeft en wordt herboren,
Heden zeker meer nog dan tevoren.
Wanneer de wolken van angst en van haat,
Met wolken van rood
En dreiging van bloed
En leed zo groot
De mens drijven naar vergankelijkheid en ondergang,
Tot hij denkt dat hij moet vergaan,
Dan ziet men de sterre weer stille staan
Van Bethlehem.
Wanneer men hoort de wrede stem
Van de orator die spreekt
Over al wat is van belang,
Die breekt een ieder die niet gaat zijn gang
En zijn weg,
Dan is het of weer klinkt een stem:
Voorwaar, voorwaar, Ik zeg U:
Zalig zijn de armen van geest,
Zalig zijn zij die onbevreesd
Durven gaan tot de Vader
En uit Hem nog willen bestaan.
Jezus, dat licht van de eeuwigheid,
Draagt een zwaard,
En trekt in de mensheid ten strijd
Tegen het materialisme dat dood zich staart
Op al wat geschapen wordt alleen hier op aard'.
Hij geeft licht, Hij geeft kracht,
Hij zegt U: ga voort,
Gij die der engelen stem hebt gehoord,
Weest gij dan de uitverkorenen van Mijn rijk.
Het aardse slijk
Verkruimelt in Uw handen,
De huizen brokkelen af,
De wanden verbreuzelen en verpulveren tot stof,
Grof
En somber buldert het geschut:
De oorlog gaat over het land!
Maar Jezus houdt hen, die in Hem geloven
Veilig in Zijn hand
En leidt hen naar een wereld van vrede
Die boven
Het aardse rijk staat.
En wanneer de crisis met honger en leed
Met ondergang, ziekte, over de wereld gaat,
Dan is het wederom Jezus die met wonderlijke kracht
Achter hen die geloven staat.
Hij verlaat de mensheid niet,
Wel kunnen mensen Hem verlaten,
Hij heeft de mensheid lief,
Hoe Hem de mensen ook haten.
Hij is de Meester
Maar de dienaar ook van 't Al
Want Jezus is de Kerstgroet,
Die was, die is, die komen zal,
Gezonden door de Vader,
Die Hem zond
Opdat Hij nader en nader
Tot Hem zou brengen
De mensheid,
Opdat Hij zou verbinden
De bittere wond
Die eens de mens uit het paradijs
In een aardse wereld zond.
Wenst gij ook die kracht,
Wenst gij ook die steun

Wenst ge heul van Hem die voor U strijdt?
Bedenk dan: 't is Jezus die altijd weer
De dingen ten beste leidt.
Dit is een Kerstgroet zonder dennengroen
En zonder kaarsenglans,
Een Kerstgroet ook zonder 's werelds mamondans^m
Om 't goud,
't Is geen dichtwerk en 't is geen lied
Uit de Middeleeuwen, oud en eerwaardig.
Toch is het een lied,
Het is het lied van Hem die leeft in alle zielen,
In de harten,
Van Hem met wie men al 't geweld
Der duisternis kan tarten
En toch overwinnen.
Jezus die met ons is, Die bij ons staat
En helpen wil,
Wanneer wij slechts beginnen
Om in Hem te geloven.

Ziet, vrienden, dat geef ik U als Kerstgroet. Het is misschien niet veel. En nu, voordat deze avond besloten wordt geef ik het woord nog aan één andere spreker, die kort U zijn Kerstwens naar voren wenst te brengen. Ik hoop dat U ook deze zult willen aanhoren en aanvaarden. Ondertussen wens ik U allen natuurlijk nog gelukkige en vooral vredige Kerstdagen.

Goeden avond vrienden,

Op deze dag is de grens die onze werelden scheidt niet zo dicht getrokken als anders. Vele krachten gaan over de wereld uit, krachten van goed en krachten van kwaad. Wilt gij mij voor deze avond vergeven wanneer ik met een gebaar dit laatste afscheid bezogel? Een gebaar dat vraagt om hulp en geeft bescherming:

In de naam van de Vader die regeert en van de Zoon die met ons is: dat Uw wegen vredig mogen zijn en Uw harten rustig. In de naam van de Vader en de Zoon: moge Uw leed draagbaar zijn, mogen Uw krachten groot zijn, dat gij veilig zult mogen gaan door de waan des kwaads die ook in deze dagen door de wereld gaat. Dat de kracht van de Vader, het licht van de Zoon met U mogen zijn in deze dagen en U leiden tot de waarheid, die is de kracht aller dingen. Amen.

Als bladvulling geven wij aan keerzijde het z.g. "schone woord" hetwelk via ons medium op een avond van onze studiekering tot ons kwam en hetwelk wij vorige week op onze Vrijdagavond-bijeenkomst de aanwezigen voor de opening via de band even lieten horen.

Van de band overgenomen
en g e s t e n c i l d
d o o r
Type- en Copieerinrichting
J. R i e n t j e s
HAVENKADE 60 - SCHEVENINGEN
Telefoon : 55 41 62

Zo, vrienden, ik ben zo vrij geweest om een ogenblik te wachten en daardoor U in de gelegenheid te stellen ook mijn woorden, onbelangrijk als zij mogen zijn, vast te leggen. (dit hield verband met het omdraaien van de band). Ik zou gaarne van U willen hebben één onderwerp ter meditatie, opdat wij mediterende deze avond kunnen besluiten. Heeft U een bepaald onderwerp in Uw gedachten?

x De slaap.

- Slaap, verzinken in een duisternis die zich ontplooit tot nieuwe wereld. Slaap, rust, diepe rust die nieuwe krachten doet stromen door een vermoeid lichaam, maar waarin de gedachten jagen vaak en de geest soms nieuwe werelden betreedt. Is er iets kostelijker dan slaap? Men zou de slaap kunnen vervangen. Er zijn stoffen die het lichaam reinigen van alle vermoeienis; er zijn stoffen die U wakker houden en waakbewustzijn geven 24 uur op een dag, maar ze zouden U een kostbare gave ontnemen: de slaap. "De slaap", zo denkt de mens, "is een nutteloze pose van vergetelheid; we verzinken in een niet zonder meer." Misschien heeft U gelijk wanneer U het zo stelt, omdat U zich niet bewust bent van de diepe werkelijkheid die achter het schijnbare "niets" verborgen ligt. De mens, die zichzelf bedrogen heeft de hele dag lang, onthult in de slaap de werkelijkheid aan zichzelf, toont zich aan het "ik" te zijn wie hij is. Of dat is in de angstige jacht van een prikkelende nachtmerrie, vol verschrikking, of het is in een vredig land waarin wondere bomen bloeien, hij uit zichzelf en kiest zijn sfeer. Zeg mij niet dat de mens niet droomt. De mens die slaapt droomt, hij is bevrijd van de gebondenheid aan zijn wereld en slaat de vleugelen uit, wikkend naar verre landen, gaande door de tijd, ziende verleden en toekomst gelijkelijk naast zich staand. De slaap is de verpozing van werkelijkheid die gegeven wordt aan een ieder die in de onwerkelijke wereld moet leven. Maar wanneer de mens slaapt, zou ook zijn Schepper slapen? Zou er niet een ogenblik zijn dat ook de scheppende kracht, zichzelf regenererend, tot zich terug laat vloeien alle dingen, een moment van schijnbare duisternis? Ik geloof dat het zo moet zijn in het Al, dat er een ogenblik komt wanneer alles verdwijnt en verduistert, wanneer geen ster meer schijnt en geen wereld meer ontlusterd wordt door de lusten van de wezens die er leven, een ogenblik waarin geen streven meer bestaat in het hele Al. Maar is er dan werkelijk niets, of leeft juist in de slaap van God- of zo ge wilt: de goden- de realisatie van de werkelijkheid? Omvat soms in een slaap de strijd, de strijd der dingen God, begrijpende het lot dat Hij wel heeft bestuurd, maar niet altijd volledig voor zichzelf wist? Slaap... God slaapt, soms, maar niet terwijl er mensen leven, niet terwijl er sterren staan. Wanneer God slaapt leven de mensen, leven de dingen in Zijn gedachten. Wanneer God waakt dan leven ze buiten Hem als een geuite schepping. En ziet, de schepping vlucht in de slaap om z'n Schepper terug te vinden, om zichzelf wederom te kunnen zijn en zich te bevrijden van een lijden dat de dagen lang maakt, het lichaam moe en traag. Ook gij slaapt, en als gij zult slapen, slaapt een groot deel van Uw wereld. Terwijl gij U neervlijt en zachtekens wegvlucht in het duister van Uzelf, keren andere zielen terug in het eeuwige getijd der wereld, want daar is er morgen en noopt het zijn tot nieuwe strijd om het bestaan. Slaap... De slaap omcirkelt de aarde als een engel die vlucht voor de eerste stralen van het licht. De slaap is een grote gave, maar zij maakt ook de mens tot slaaf, tot slaaf wanneer hij niet zichzelf bewust is, wanneer niet de bevrijde geest, doelbewust het lichaam achter zich latend, zijn wegen zoekt in hoger sfeer, in beter begrip en beter verstaan van het zijn, maar zich klein laat leiden door de restanten van een dagbewustzijn, vol sensatie en prikkeling, uitlevend aan het eigen-ik de noden en verlangens van een lichaam dat niet meer is lichaam in de werkelijke zin, noodzakelijke woning. Wanneer gij slaapt, moge de slaap U vleugelen geven opdat ge, ontvliedend aan Uw lichaam, dit laat de rust die het nodig heeft en voor Uzelf vindt de kracht die U zoveel meer van node hebt, de kracht van een geest die, kerende uit het licht, uit een bewustzijn dat groter, vrijer is, beter kenkend zichzelf, geladen terugkeert om een nieuwe dag en een nieuwe daad te maken tot één stralende uiting van de scheppingswil die de Schepper in Zijn scheppelen heeft neergelegd. Moge de slaap zijn een vlucht naar de vrede, moge Uw slaap zijn een balsem voor 's levens wonden, moge Uw slaap zijn een ontwaken tot hoger werkelijkheid.

Ik dank U, vrienden, voor Uw aandacht en wens U een goeden avond en een gezegende nachtrust.